

חודש המודעות לסרטן השד

"ידעתי שאני לא אמורה"

טובי דרוו מגבעת יואב חלתה לפני חמש שנים, החלימה ומאז היא מתנדבת בארגון 'יד להחלמה' וקוראת לנשים להיבדק לצורך גילוי מוקדם ■ בדרך היא עברה טרגדיה נוספת כשאיבדה את בעלה באופן פתאומי, אבל נוכחה ששום דבר לא ישבור אותה ■ "אני לא נופלת. אני אוהבת את החיים והם טובים אליי"

טובי דרוו, "הסרטן היה ברכה" ■ צילום: אתי דור-נחום

"כל בוקר הייתי מסתכלת במראה ואומרת לעצמי 'כל מה שעובר עלייך זה לטובה'. זה מאוד עזר לי הייתי מתאפרת ומתלבשת"

"אני לא רבה על כלום, קשה לי להי תעצבן וקשה לי להיעלב. עכשיו ברור לי מתמיד שהשגרה היא החיים האמיתיים ושהדברים החשובים באמת הם המי שפחה והבריאות", כך אומרת טובי דרוו (56), מורה לאנגלית מגבעת יואב שהי לימה מסרטן השד שבו חלתה לפני כחמש שנים. לרגל חודש המודעות לסרטן השד, המחלה הממארת השכיחה בארץ, דרוו המתנדבת בארגון 'יד להחלמה' קוראת לנשים להיבדק לצורך גילוי מוקדם. "אם לא הייתי מגלה את הסרטן בזמן והוא היה שולח גרורות, כנראה שלא הייתי מדברת כאן עכשיו".

דרוו תמיד הייתה אישה פעילה. לפני מחלתה היא עבדה במשרה מלאה, טיפחה את ביתה והיה חיי משפחה מלאים ומסיפקים כרעייתו של שאולי, שנפטר באופן פתאומי לפני כשלוש שנים והצי, וכאם לשלוש בנות. מחלת הסרטן תפסה אותה באמצע החיים. "תמיד הייתה לי מודעות לבריאות, עשיתי בדיקות דם ובדיקות ממוגרפיה", היא מספרת, "במקרה הזה לא הייתה הזנחה. אני זוכרת שיום שיש אחד כשהתקלחתי הרגשתי גוש. ברגע שנגעתי בו ידעתי שזה סרטן. יצאתי החוצה ואמרתי לבעלי: 'שאולי, יש לי סרטן'. הוא ביטל את דבריי ואמר לי שמכל דבר אני עושה סיפור, אבל לי הייתה הרגשה שמדובר במי חלה. ביום ראשון התייצבתי אצל ד"ר משה זילברמן בפוריה והוא עשה לי ביופסיה ושלח אותי לבדיקות".

השבוע שחלף עד שהגיעו התוצאות הרשמיות היה מורט עצבים. בסיומו הגיע הטלפון מהאחות לבנה ברנשטיין שהודיעה לדרוו להגיע למרפאה. "לבנה אמרה לי להגיע עם ליווי. כבר היה לי ברור כמה מדוכב. היתרון שלי היה שהגילוי היה מוקדם, אם כי היה מדובר בסוג סרטן אלים, כך שאם בהתחלה הייתה מחשבה שזה יסתיים רק בנייתו, לאחר התוצאות הבנותי

הרפואי בפריפריה, הוחלט על הקמת מרכז לרדיותרפיה בבית החולים זיו בצפת".

כשדרוו החלימה מהמחלה היא חזרה ללמד וציפתה לחזור לשגרה, אבל אז התרחש אסון בחייה. בעלה שאולי, משפץ האנדרטאות של חיילים בגולן ודמות מור כרת באזור, נפטר באופן פתאומי. "הוא לא הרגיש טוב כמה שבועות לפני כן", היא משחזרת, "כאב לו הגב והוא לא ישן טוב. יום אחד כשש בבוקר הוא הכין כוס קפה כהרגלו וקרא לי: 'טובי, אני לא מרגיש טוב, בואי'. הוא התקשה לנשום. כשהבאתי לו מים והוא לא היה מסוגל לשתות הבנתי שקורה פה משהו אחר. הזמנתי רופא והוא הגיע במהירות אבל זה לא עזר".

הפרידה מהבעל הציבה בפניה התמור דרות נוספת. "הסרטן היה פיס אוף קייק לעומת זה", היא מודה. "אולי בורא עולם נתן לי את הסרטן כדי לחזק אותי לקראת מה שעומד לקרות או כדי שנוכל להיות יחד. עם זאת אני לא נופלת. אני אוהבת את החיים. הם טובים אליי. יש לי חברים, יש חממה שאני מגדלת בה ירקות, אני עושה חוגי כושר ועדיין לא מוכנה למות. לאחר מכן חזרתי לעבודה, החלטתי שכל בוקר אני מתלבשת, מתאפרת ומחייכת ואז החיים יחייכו אליי והם אכן מחייכים. אני מתנדבת ביד להחלמה ומסייעת לנשים אחרות שחלו. טוב להן לראות אישה בריאה שעברה את זה".

המסר של דרוו לנשים הוא – לכו להיבדק. "צריך להיבדק אצל כירורג שה בדיקת ממוגרפיה ואולטרסאונד שה אני חנו הנשים תומכות בכל המשפחה ולדעתי זה חוסר אחריות וזלזול לא להיבדק".

אתי דור-נחום

לא רציתי להעכיר לבעלי את מצב הרוח, כיוון שגם ככה הוא לקח את זה קשה. בשנה שהייתי חולה היינו הרבה ביחד. הוא היה מקלף לי כל ערב רימון ואומר לי: 'תאכלי, זה טוב נגד סרטן'. כיוון שלא יכולתי ללכת לחוגי ספורט הזמנתי מישהי לבית כדי שתעשה איתי ספורט פעמיים בשבוע. אני לא מצטערת על השנה הזאת. היא נתנה לי ראייה אחרת על החיים. קיבלתי פרופורציות. עכשיו קשה לעצבן אותי. הסרטן שקיבלתי היה ברכה. הניסיון הזה שינה לי את החשיבה. יש לציין שגם ד"ר זילברמן והאחות לבנה ליוו אותי בתהליך ועבורן לא הייתי רק עוד חולה".

עוד מכה

אחת החוויות הלא נעימות שעברה דרוו הייתה כאשר נאלצה לעבור הקרנות. "באזור הצפון, המקום הכי קרוב שאפשר לעשות בו הקרנות הוא רמב"ם, ומאחר שבעלי היה חייב לחזור לעבוד לא היה מי שייקח אותי יום יום לבית החולים במשך שישה שבועות. לכן עברתי את הטיפולים בבלינסון, שם יכולתי לשהות במלונית בתנאים טובים, אבל עדיין זה לא הבית. זה היה החלק הקשה של המחלה – להיות רחוקה מהבית".

"אנחנו בפריפריה, לא אזרחים סוג ב", מתקוממת דרוו, "בנינו חבל ארץ, היינו חלוצים, בעלי היה כאן משנת 1969, אז לא מגיע לנו לקבל טיפול רפואי כמו שתיר שב תל אביב מקבל? לא ייתכן שבכל בית חולים בצפון אין מכון להקרנות, וזה לא בגלל שהסרים פה חולי סרטן" (ממשרד הבריאות נמסר: "בהתאם למדיניות סגן שר הבריאות לחוק ולייעל את המערך

שזה כרוך גם בטיפולים. החלטתי לא לספר לבנותיי מיד אלא לאסוף את כולם לארוחה משפחתית ורק אז לספר".

"קיבלתי פרופורציות לחיים"

בני משפחתה של דרוו היו חרדים לכי ריאותה אבל היא הייתה נחושה לנצח. "ידעתי שאני לא אמורה", היא אומרת בני חישות. "היה לי ברור שאני אעבור את זה בקלות. ידעתי שאני הולכת לקראת ניסיון אבל שאני אצא מזה. מאחר שהגילוי היה מוקדם, לא עלתה אופציה של כריתה וד"ר זילברמן קבע לי תור להוצאת הגידול. עשרה ימים לאחר מכן כבר הייתי בטיסה לניו יורק לבקר את אימא שלי עם הנכד. לא סיפרתי לה כלום. העדפתי לחסוך את זה ממנה".

עם חזרתה החלה דרוו להיערך לשגרה של טיפולים כימותרפיים. "לקחתי הופ" שת מחלה והתחלתי עם טיפול אחת לשבועיים בפוריה ואחר כך כל שבוע. במשך כחצי שנה הייתי בטיפולים. הטראומה שהייתה לי הייתה כאשר השיער נשר בבת אחת. הלכתי עם פאה ואז חברים שלי מה עבודה בישיבה התיכונית בחיספין אמרו לי בהומור: 'לפחות עכשיו את עם כיסוי ראש', היא מחייכת.

דרוו מצאה דרכים לחזק את עצמה ברגעים הקשים: "כל בוקר כשהתעוררתי הייתי מסתכלת במראה ואומרת לעצמי: 'כל מה שעובר עלייך זה לטובה'. זה מאוד עזר לי. הייתי מתאפרת ומתלבשת ולא נשארתי עם פיג'מה, אפילו כשלא נכנסו אליי אנשים הביתה. התנהגתי כך כי

אחראי מרפאת השד ב'פוריה': יותר חולות צעירות

ד"ר משה זילברמן, אחראי מרפאת השד במרכז הרפואי פוריה, שטיפל בטובי דרוו ובנשים נוספות שמגיעות למרפאה מתריע ואומר כי סרטן השד הצעיר את עצמו כך שגיל החולות יורד. "רק לפני כשבועיים ניתחתי שתי נשים שאובחנו עם סרטן ממאיר בשד", הוא אומר, "אחת מהן חלתה פעם שנייה וכעת התגלה לה גידול גם בשד השני. האישה השנייה שניתחתי הייתה בסך הכול בת 42. לפי מה שאני רואה בשנים האחרונות לא רק שיש יותר נשים חולות, הנשים החולות הן יותר צעירות".

ד"ר משה זילברמן ■ צילום: מיה צבן, המרכז הרפואי פוריה

יצוין כי על פי נתוני האגודה למלחמה בסרטן לחולות בסרטן השד סיכון גבוה ב-24 אחוז לחלות בגידול ממאיר נוסף מכל סוג שהוא, מעבר לסרטן השד, בהשוואה לנשים בנות גילן. כמו כן, אחת מכל 7.5 נשים יהודיות ואחת מכל 14 נשים

ערביות תחלה בסרטן השד במהלך החיים. כמו כן כיום חיות בישראל 19,010 נשים שאובחנו בסרטן השד בין השנים 2009-2005, שהחלימו או שעדיין מתמודדות עם המחלה.

ד"ר זילברמן ציין עוד כי המכשור לאיתור ובדיקה השתכלל והשתפר מה שתורם רבות לאבחון ואיתור מקרי סרטן חדשים. "חשוב לבצע בדיקת ממוגרפיה פעם בשנה", הוא אומר, "אם יש היסטוריה משפחתית מומלץ להיבדק אחת לחצי שנה בבדיקה יזינית וכל שנה בבדיקת ממוגרפיה".